

**Уманський державний
педагогічний університету імені Павла Тичини**

**ІНСТРУКЦІЯ
щодо дій учасників освітнього процесу та працівників
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
у випадку терористичного акту**

Умань 2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом ректора
Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

від 06.01.2025 року № 17 о/д

ІНСТРУКЦІЯ щодо дій учасників освітнього процесу та працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини у випадку терористичного акту

ДІЇ У РАЗІ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ

Законодавство визначає тероризм як суспільно небезпечну діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей чи погрози вчинення злочинних дій, щоб досягнути злочинних цілей. Державна служба України з надзвичайних ситуацій пропонує наступний порядок дій у разі терористичного акту Основні заходи щодо запобігання можливого терористичного акту:

- не торкайтеся у транспорті, житлових та громадських приміщеннях або на вулиці нічийних пакетів (сумок), не підпускайте до них інших. Повідомте про знахідку працівника поліції;
- у присутності терористів не виказуйте своє невдоволення, утримайтеся від різких рухів, лементу й стогонів;
- при погрозі застосування терористами зброї лягайте на живіт, захищаючи голову руками, якомога далі від вікон, зашкленених дверей, проходів, сходів;
- використайте будь-яку можливість для порятунку;
- якщо відбувся вибух – вживайте заходів щодо недопущення пожежі та паніки, надайте домедичну допомогу постраждалим;
- намагайтеся запам'ятати прикмети підозрілих людей і повідомте їх прибулим співробітникам спецслужб.

ДІЇ У РАЗІ ЗАХОПЛЕННЯ БУДІВЛІ

В рекомендаціях щодо дій у разі загрози та виникнення вибуху, у тому числі тих, що виникли внаслідок терористичної діяльності, зазначаються дії, якщо ви опинились у будинку (приміщенні, території), захопленому терористами, але не були ними знайдені в такій ситуації необхідно:

- зберігати спокій та намагатись уникнути контакту з терористами;
- якомога тихіше повідомити правоохоронні органи про терористичну атаку, а також про своє місцеперебування;
- не палити;

- не наближатися до дверей та вікон;
- чітко виконувати інструкції та команди правоохоронців;
- сховати свої документи та візитні картки. Пам'ятайте, що одразу після вашого повідомлення антитерористичними підрозділами буде вжито вичерпних заходів для збереження вашого життя та здоров'я.

ДІЇ ДЛЯ ЗАХИСТУ ВІД НАСИЛЬНИЦЬКОГО ВТОРГНЕННЯ ТА ЗАГРОЗИ МАСОВОГО НАСИЛЬСТВА

Періодично і в українських закладах освіти виникають ситуації, у яких є загроза вторгнення або загроза масових насильницьких дій, де працівники закладу освіти ще можуть керувати ситуацією, хоча б частково, і повідомити про це силовим органам.

Поради для працівників закладів освіти:

- попередьте інших, щоб вони негайно сховалися та забезпечили безпеку власну і тих, хто поряд;
- зберіть учасників освітнього процесу всередині безпечного приміщення, якомога далі від загрози;
- закрийте і замкніть двері ключем (за можливістю). Перемістіть меблі, щоб заблокувати доступ від загрози, за наявності та змоги;
- у разі загрози стрілянини, всі мають швидко лягти на підлогу і за можливості накритися меблями, щоб не бути мішенню;
- вимкніть світло та всі пристрої, які можуть його подати;
- вимкніть усі пристрої, що видають звуки: мобільні телефони, радіоприймачі тощо;
- зберігайте тишу;
- тримайтеся якомога далі від дверей і вікон;
- залишайтеся спокійними, заспокоюйте тих, хто нервує.

Поради для здобувачів освіти

- пам'ятайте про правила: Не говори. Не біжи. Не штовхайся. Не повертайся;
- виконуйте вказівки працівників університету;
- зберігайте спокій та тишу;
- якщо є потреба, допоможіть заблокувати двері меблями;
- головне: сховатися, впасти та накритися.

ДІЇ У РАЗІ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ (СТРІЛЬБА, ВИБУХИ)

У разі проведення антитерористичної операції рекомендують:

- лягти на підлогу обличчям вниз, поклавши руки долонями на потилицю;
- чітко виконувати команди співробітників антитерористичного підрозділу уникаючи різких рухів.

ДІЇ У РАЗІ ПЕРЕСТРІЛКИ

Рекомендації у разі перестрілки:

- якщо стрілянина застала вас на вулиці, відразу ж лягте й озирніться, виберіть найближче укриття й проберіться до нього, не піднімаючись у повний зріст. Укриттям можуть служити виступи будинків, пам'ятники, бетонні стовпи або бордюри, канави. Пам'ятайте, що автомобіль – не найкращий захист, тому що його метал тонкий, а пальне – вибухонебезпечне. За першої нагоди

сховайтеся у під'їзді будинку, підземному переході, дочекайтеся закінчення перестрілки;

- проводьте заходи для порятунку дітей, за необхідності прикрийте їх своїм тілом. За можливості повідомте про інцидент співробітників поліції;

- якщо в ході перестрілки ви перебуваєте у будинку, – укрийтеся у ванній кімнаті й ляжте на підлогу, тому що перебувати у кімнаті небезпечно через можливість рикошету. Перебуваючи в укритті, стежте за можливим початком пожежі. Якщо пожежа почалася, а стрілянина не припинилася, залиште квартиру й сховайтеся в під'їзді, далі від вікон.

ДІЇ У РАЗІ ЗАХОПЛЕННЯ ТРАНСПОРТУ

Порядок дій у разі захоплення транспорту:

- якщо ви знаходитесь в захопленому літаку, автобусі – не привертайте до себе уваги терористів. Огляньте салон, визначте місця можливого укриття на випадок стрілянини;

- заспокойтеся, спробуйте відволіктися від того, що відбувається, - зніміть ювелірні прикраси;

- не дивіться в очі терористам, не пересувайтеся по салону та не відкривайте сумки без їхнього дозволу;

- не реагуйте на провокаційну або зухвалу поведінку;

- жінкам у мініспідницях бажано прикрити ноги;

- якщо представники влади почнуть спробу штурму, – лягайте на підлогу між кріслами й залишайтеся там до закінчення штурму;

- після звільнення – негайно залиште літак (автобус), тому що не виключена можливість його замінування терористами й вибуху парів бензину.

ДІЇ У РАЗІ ТЕЛЕФОННОГО ТЕРОРИЗМУ

Поради у випадку телефонного тероризму, який досить часто застосовується у нашій країні, зокрема у закладах освіти.

ЯКЩО ВИ СТАЛИ ЖЕРТВОЮ ТЕЛЕФОННОГО ТЕРОРИСТА

- подзвоніть з іншого телефону (іншого мобільного чи від сусідів) оператору телефонного зв'язку (мобільного чи стаціонарного) і скажіть причину дзвінка, своє прізвище, адресу та номер свого телефону;

- намагайтеся затягнути розмову та записати її на диктофон чи дайте послухати свідкам (сусідам);

- одночасно, з розмовою і записом на диктофон, друга людина дзвонить з іншого телефону до оператора телефонного зв'язку (мобільного чи стаціонарного), а потім у поліцію за телефоном 102 для термінового затримання того, хто телефонував;

- напишіть заяву начальнику відділення поліції, на території якого ви проживаєте, для прийняття необхідних заходів;

- поліція, за запитом до оператора телефонного зв'язку (мобільного чи стаціонарного), отримає номер телефону, адресу, прізвище того, хто дзвонив, і буде вживати необхідних заходів.

ЗАПОБІГАННЯ ТЕРОРИСТИЧНИХ СИТУАЦІЙ

Здобувачі освіти є певним ключем до безпеки освітнього процесу й проведення з ними постійних тренувань гарантує, що вони буду знати та

відповідно діяти під час потенційно небезпечних або загрозливих ситуацій. Важливо враховувати, що:

- атаки на заклад освіти не випадкові й часто плануються заздалегідь;
- у більшості випадків про атаку на заклад освіти знали інші особи, але не повідомляли про цю загрозу через страх, або не вірили, що загроза реальна, або не знали, до кого звернутися за порадою, або через брак часу;
- перед нападом з'являються певні попереджувальні знаки;
- у більшості випадків насильства, які скоєні здобувачем, він мав певні проблеми з поведінкою.

Поради, як комунікувати із здобувачами щодо безпеки:

- застерігайте здобувачів бути пильними й заохочуйте повідомляти про будь-які загрози або підозрілу поведінку;
- поділіться історіями запобігання терактів за повідомленнями здобувачів;
- запевніть здобувачів, що їхні повідомлення будуть зберігатися конфіденційними та анонімними;
- покажіть здобувачам різницю між балачками (доносом) і повідомленням відповідальної людини, коли є проблема безпеки;
- попросіть здобувачів сприймати всі погрози серйозно, навіть ті, які робляться жартома;
- просіть повідомити про загрозу, інцидент або підозрілу поведінку, навіть якщо здобувачі міркують, що інші про це вже знають;
- будьте в курсі загроз і постів, зроблених в онлайн-блогах і публікаціях у соціальних мережах.

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ ПРИ ЗАГРОЗІ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ

До терористичного акту неможливо підготуватися заздалегідь, тому слід бути насторожі завжди. Слід проявляти особливу обережність на багатолюдних заходах з тисячами учасників, в популярних розважальних закладах, гіпермаркетах, закладах освіти.

Звертайте увагу на підозрілих людей, предмети, на будь-які підозрілі дрібниці. Повідомляйте про все підозріле черговим або співробітникам правоохоронних органів.

Ніколи не приймайте від незнайомих пакети і сумки, не залишайте свій багаж без нагляду.

Завжди дізнавайтеся, де знаходяться запасні виходи з приміщення.

Якщо стався вибух, пожежа, землетрус, ніколи не користуйтеся ліфтом.

Намагайтеся не піддаватися паніці, що б не сталося, пам'ятайте, що паніка може спровокувати терористів і прискорити теракт, а також перешкодити владі запобігти злочину чи зменшити його наслідки.

Як виявити терориста

Терористи, як правило, діють приховано, намагаючись не потрапляти на очі ні правоохоронним органам, ні простим громадянам. Але їх діяльність цілком може здатися незвичайною або підозрілою. Якщо ознаки дивної поведінки не знаходять природного пояснення, негайно повідомте про це в силові структури. Будьте уважні, старайтеся запам'ятати прикмети цих людей, відмінні риси їхніх

облич, одяг, імена, прізвиська, можливі шрами і татуювання, особливості мови та манери поведінки, тематику розмов і т.інш. Не намагайтеся їх зупиняти самі, інакше ви можете стати їх першою жертвою.

На що необхідно звертати увагу:

На підозрілих осіб, іноді навмисне непримітних, які не виділяються, з деякою дивиною.

На невеликі групи людей, що зібралися з певною метою, можливо агресивно налаштованих.

На квартири, що здаються або знімаються, підвали, підсобні приміщення, склади, навколо яких спостерігається дивна активність.

На підозрілі телефонні розмови.

Деякі безтурботні громадяни можуть сказати, що це параноя. Ні, це пильність, прийнята у всіх розвинених країнах світу.

Рекомендації

Будьте особливо пильними і остерігайтеся людей, які одягнені не по сезону. Якщо ви бачите влітку чоловіка, одягненого в плащ або товсту куртку – будьте особливо обережні – під таким одягом терористи найчастіше ховають бомби. Найкраще триматися від нього подалі і звернути на нього увагу співробітників правоохоронних органів.

Остерігайтеся людей з великими сумками, баулами і валізами, особливо, якщо вони знаходяться в незвичному місці (наприклад, з баулом в кінотеатрі або на святі). Незважаючи на те, що ця людина, швидше за все, виявиться туристом або продавцем, все ж зайва обережність не зашкодить.

Намагайтеся віддалитися на максимальну відстань від тих, хто веде себе неадекватно, знервовано, злякано, озираючись, перевіряючи щось в одязі або в багажі.

Якщо ви не можете відійти від підозрілої людини, стежте за мімікою його обличчя. Фахівці повідомляють, що смертник, який готується до теракту, зазвичай виглядає надзвичайно зосереджено, губи щільно стиснуті, або повільно рухаються, як ніби читаючи молитву.

І стандартні рекомендації, яким, на жаль, найчастіше не слідують: ні в якому разі не піднімайте забуті речі: сумки, мобільні телефони, гаманці.

Ні в якому разі не приймайте від незнайомих осіб ніяких подарунків, не беріть речей з проханням передати іншій людині.

Розробив

Начальник штабу ЦЗ

Вячеслав ЛЮЛЬЧЕНКО

РАЗОМ ПРОТИ ТЕРОРИЗМУ!

Терористична загроза - це щоденна реальність, з якою не можна змиритись і до протидії якій потрібно бути завжди готовим. Активна громадянська позиція - необхідна умова успішної протидії терористам. У нас всіх спільний ворог і боротися з ним ми всі - держава, правоохоронні органи, спеціальні служби, суспільство - повинні разом.

ПАМ'ЯТКА

Як поводити себе при виявленні підозрілого предмету, при загрозі та під час терористичного акту

Телефон поліції
102

Телефон довіри
Служби безпеки України
0 800 501 482
(e-mail: callcenter@ssu.gov.ua)

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

Зволікання та недбалість при загрозі вчинення терористичного акту може призвести до людських жертв

Якщо Вас взяли в заручники

1. Опануйте себе, заспокойтеся, не панікуйте. Розмовляйте спокійним голосом.
2. Підготуйтеся фізично та морально до можливого суворого випробування.
3. Не показуйте ненависть до злочинців.
4. Виконуйте всі їх вказівки.
5. Не привертайте уваги терористів своєю поведінкою, не виявляйте активного спротиву, не дивіться їм в очі.
6. Не намагайтеся бігти, якщо немає повної впевненості в успіху.
7. Запам'ятайте якомога більше інформації про терористів.
8. Намагайтеся визначити місце свого знаходження.
9. Не нехтуйте їжею.
10. По можливості розташуйтеся подалі від вікон, дверей і самих терористів. Це необхідно для забезпечення Вашої безпеки у випадку штурму приміщення.
11. Зберігайте розумову та фізичну активність.
12. У випадку штурму приміщення для гайте обличчям до підлоги, склавши руки на потилиці. Чітко виконуйте вказівки правоохоронців.

ПАМ'ЯТАЙТЕ, ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ
РОБЛЯТЬ ВСЕ, ЩОБ ВАС ЗВІЛЬНИТИ

Можливі місця встановлення вибухонебезпечних пристроїв

1. Підземні переходи (тунелі).
2. Вокзали.
3. Базари.
4. Станіони.
5. Дискотеки.
6. Магазини.
7. Транспорт.
8. Об'єкти життєзабезпечення.
9. Навчальні заклади.
10. Лікарні.
11. Підвали та складові кімнати.
12. Контейнери для сміття, урни.
13. Опори мостів.

Ознаки наявності вибухонебезпечних пристроїв

1. Записані припарковані біля будинків підозрілі автомобілі.
2. Звук з виявленого предмета (покання годинника, кращання).
3. Наявність на виявленому предметі годинника, мобільного телефону, джерел живлення (батареї), електричних плат та дротів.
4. Розтяжка з дроту, шпату, мотузки.
5. Незвичне розміщення виявленого предмету.
6. Специфічний, не властивий навколишньому середовищу, запах.
7. Наявність штатного босприпасу (граната, міна, снаряд, тротилова папська).
8. Записаний портфель, валіза, сумка, зорток, мішок, ящик, коробка.

Якщо Ви виявили вибухонебезпечний предмет

1. Зберігайте спокій.

2. Не підходьте до предмета, не торкайтеся й не пересувайте його, не допускайте до знахідки інших людей.

3. негайно зателефонуйте до поліції та телефон

102 та повідомте про підозрілий предмет офіційній особі, що знаходиться поблизу — співробітнику охорони, водію, провіднику, стюардесі тощо.

4. Не користуйтеся засобами радіозв'язку, мобільним телефоном поблизу виявленого предмету (вони можуть спровокувати вибух).

5. Припиніть всі види робіт у районі виявлення вибухонебезпечного предмета, відведіть на максимальну відстань усіх людей (не менше 100 метрів), які знаходяться поблизу.

6. Дочекайтеся приїзду працівників поліції і вкажіть місцезнаходження підозрілого предмету.

БАТЬКИ!

Поясніть дітям, що не можна брати в руки будь-які знайдені на вулиці предмети (іграшки, електронні пристрої, пакети тощо). Вони можуть бути небезпечні для життя.

При надходженні погрози по телефону

1. Спробуйте «зав'язати розмову» з анонімом і з'ясувати конкретну інформацію про його особу, професію, місце перебування.

2. Спробуйте записати фонограму анонімного повідомлення, якщо телефон має функцію запису або під рукою є диктофон.

3. Зафіксуйте час і привабливість анонімного повідомлення.

4. По пам'яті складіть докладний текст погрози або повідомлення про передбачувані акти тероризму, а також висунутих ультиматумах та інших вимогах.

5. негайно повідомте поліцію про факт дзвінка, дослівно передайте зміст погрози, опишіть зловмисника (стать, приблизний вік, мова, акцент).

6. Повідомте про факт дзвінка свого керівника, для уникнення поширення чуток і паніки обговорювати отриману від аноніма інформацію з колегами не рекомендується.

7. Перебачте заходи по запису можливо наступного дзвінка зловмисника.

8. Якщо погроза стосується приміщення, в якому Ви знаходитесь, покиньте приміщення. З собою візьміть лише особисті речі, документи, гроші, цінності.

